

ДІЯЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ХАРЧУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ

Н. О. Ляхова, О. І. Краснова, І. В. Белікова, А. М. Подвін

Полтавський державний медичний університет

Повноцінне збалансоване харчування населення є глобальною соціально-економічною проблемою, розв'язання якої потребує консолідації зусиль на світовому, національному та регіональному рівні. За оцінками експертів Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), стан здоров'я людини великою мірою залежить від способу життя, в тому числі від харчування. Жодна країна не застрахована від тягаря різних форм недоїдання (виснаження, відставання в рості, недостатня вага, дефіцит поживних мікроелементів, надмірна вага, ожиріння та, як наслідок, пов'язані з дієтою неінфекційні захворювання (НІЗ), які ставлять під загрозу здоров'я та благополуччя людей у всьому світі. Незважаючи на постійне покращення показників здоров'я та економічного розвитку, рівень недоїдання залишається неприйнятно високим, а прогрес у зменшенні його тягаря надто повільний. Правильне харчування захищає від хвороби, скорочує час одужання та знижує ризик смерті. Це є фундаментальним для досягнення права на їжу та права на здоров'я [1].

На світовому рівні визначено основні проблеми у сфері харчування, що потребують розв'язання, зокрема: наявність харчових продуктів у достатній кількості; доступність харчових продуктів для всіх верств населення; безпечність харчових продуктів для здоров'я; раціональне харчування [2].

Стан харчування населення є однією з найважливіших проблем і для України. За даними Держкомстату в 2003 році найбільша частка сукупних витрат домогосподарств припадала на харчування (близько 62 %). В 2019 році українці витрачали 44,5% своїх доходів на придбання продуктів харчування та безалкогольних напоїв. Це – дані вибіркового обстеження умов життя домогосподарств, результати якого оприлюднила Державна служба статистики [3]. Проте рівень споживання населенням основних харчових продуктів залишається низьким, а раціони харчування - незбалансованими (на 10-15% скоротилося споживання м'яса, овочів, фруктів, яєць, при цьому фактичне споживання цих біологічно цінних продуктів залишається нижче фізіологічних норм, у той же час на 10-15% збільшилося споживання картоплі та рослинних жирів). Такі порушення режиму харчування у поєднанні з гіподинамією є основною причиною розвитку ожиріння. В Україні в середньому 20% осіб працездатного віку мають ожиріння і 25% – надлишкову масу тіла. Особливу тривогу викликає той факт, що з кожним роком збільшується число дітей і підлітків, які страждають на ожиріння. Вражаючи дані свідчать – щорічно, щонайменше, 2,8 мільйона чоловік вмирає в результаті зайвої ваги або ожиріння. ВООЗ розглядає ожиріння як глобальну епідемію, що охоплює мільйони людей [4].

Загальнодержавними на сьогодні є проблеми туберкульозу, хвороб органів травлення, новоутворень, ендокринних захворювань і порушень обміну речовин, патології вагітних та ряду інших захворювань, розв'язання яких неможливе без поліпшення харчування населення. Зростає кількість хворих, які страждають на хронічну патологію, хвороби з обтяжливим перебігом, що потребує особливо витратних технологій лікування. Особливе занепокоєння викликає стан харчування дітей. Сучасні наукові дослідження підтверджують, що завдяки повноцінному харчуванню у дитячому віці формуються механізми, які зумовлюють стан здоров'я у майбутньому [5]. Досвід багатьох країн світу свідчить, що спрямоване на забезпечення всіх груп населення повноцінне, раціональне харчування дає позитивні результати в зниженні рівня захворюваності та поліпшенні показників його здоров'я [2].

Під час 78-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН у вересні 2023 року була проведена нарада високого рівня щодо загального охоплення медичними послугами (УНС), щоб прийняти стислу, орієнтовану на дії декларацію щодо прискорення прогресу в досягненні загального охоплення медичними послугами до 2030 року. Враховуючи присутність політичних лідерів, прихильників та активістів охорони здоров'я, нарада високого рівня щодо питань загального охоплення медичними послугами створила можливість забезпечити зацікавленість та прихильність до питань харчування в політиці охорони здоров'я, фінансуванні та моніторингу в рамках обговорення [6].

На підтримку рішень наради високого рівня щодо питань загального охоплення медичними послугами Рух за збільшення масштабів харчування (SUN) за підтримки Всесвітньої організації охорони здоров'я, UN-Nutrition та спільного спонсорства Бангладеш і Японії проводиться спеціальний захід під час Генеральної Асамблеї ООН, присвячений дослідженню нагальної потреби та можливості для інтеграції основних дій щодо харчування.

Результатом наради стали наступні цілі:

- заохочення урядів та партнерів повністю інтегрувати заходи у галузі харчування до національних систем охорони здоров'я як важливий компонент досягнення якісного загального охоплення послугами охорони здоров'я.
- спрямування політики країни та фінансові зобов'язання щодо інтеграції заходів у галузі харчування до національних систем охорони здоров'я.
- заохочення країн здійснювати конкретні заходи щодо інтеграції харчування у системи охорони здоров'я за допомогою демонстрації конкретних прикладів у країнах-лідерах [5].

Таким чином, світовий досвід свідчить, що нераціональне та незбалансоване харчування є одним з найважливіших факторів ризику у виникненні серцево-судинних та онкологічних захворювань, діабету, остеопорозу, карієсу, виснаження та інших патологічних станів, тому

вирішення даної проблеми є вкрай актуальним і потребує спільних зусиль від міжнародних організацій та урядів країн.

Список використаних джерел

1. Integrating Essential Nutrition Actions in Universal Health Coverage URL: <https://www.who.int/news-room/events/detail/2023/09/18/default-calendar/integrating-essential-nutrition-actions-in-universal-health-coverage>
2. Концепція поліпшення продовольчого забезпечення та якості харчування населення. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. N 332-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/332-2004-%D1%80#Text>
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Проблема ожиріння в сучасному світі. URL: <https://amnu.gov.ua/problema-ozhyrinnya-v-suchasnomu-sviti/>
5. Павлоцька Л. Ф., Дуденко Н. В., Євлаш В. В. Фізіологія харчування. Підручник. Х.: ХДУХТ, Світ книг, 2017. 316 с.
6. 78-я сесія Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй (с 19 по 26 вересня 2023 г.). URL: <https://www.diplomatie.gouv.fr/ru/politique-etrangere/la-france-a-l-onu/l-assemblee-generale-des-nations-unies/article/78-ya-sessiya-general-noj-assamblei-organizacii-ob-edinennyh-nacij>.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Я. О. Ляшик, І. В. Виговський

Рівненський державний гуманітарний університет

Сучасним школярам прищепити інтерес до навчання та самоосвіти дуже нелегко. Для кожного вчителя актуальні завдання пов'язані з питанням, як привернути увагу до свого предмета, як захопити дітей уроком, якими прийомами та методами сформувавши інтерес до навчання, як активувати дітей прагнути знань.

Головною ланкою освітнього процесу є учень, а головна мета сучасного вчителя – бути не лише джерелом знань, а й стати путівником у сучасному інформаційному світі. Для цього необхідно створювати спеціальні умови, застосовувати різні елементи змісту, методів, засобів навчання, які сприятимуть підвищенню інтересу до предмета. Складовими компонентами таких умов вважаються різноманітні засоби та методи навчання, прийоми, дидактичні наочні посібники, демонстраційні моделі, технічне сучасне обладнання, які допомагають в освітньому середовищі зробити процес викладу та сприйняття інформації цікавим та доступним.